

לקוטי תורה • פרשת דברים • מאמר 2

ברבות פ' עקב ד"א ושמר לך כו' אברהם...

במדרש רבה על עקב: "ושמר לך"

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/devarim/2](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/devarim/2)

1 **ברכות פי עקב ד"א** [דבר אחר] ושמר לך כו' אברהם נתן לבניו שני אריסין שנאמר כי ידעתיו כו' ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט.

במדרש רבה, פרשת עקב: פירוש נוסף: "וה' ישמור לך" וכו'. אברהם הוריש לבניו שני אריסים, שנאמר: "כי ידעתיו" וכו', "ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט".

אף הקב"ה זקף לה שני אריסין כנגדן חסד ורחמים כו' עמדו ישראל וכשרו את עצמן כו' וכך גם הקדוש ברוך הוא העמיד לה שני אריסים כנגד שני האריסים שלה: חסד ורחמים וכו'. ישראל קמו והכשירו את עצמם וכו',

שכך כתיב ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה אף הקב"ה הביא את שלו שכך כתיב כי ההרים כו' וחסדי מאתך כו' אמר מרחמך הוי'.

שכן כך כתוב: "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה". גם הקדוש ברוך הוא הביא את שלו, שכן כך כתוב: "כי ההרים" וכו', "וחסדי מאתך" וכו', "אמר מרחמך ה'".

2 **והענין ע"ד המבואר במ"א ע"פ שבחי ירושלים** את הוי' הללי אלקיך ציון דלכאורה קשה הרי ציון הוא פנימיות דירושלים ולמה נזכר גבי ירושלים שם הוי' וגבי ציון שם אלקים.

העניין הוא, על דרך המבואר במקום אחר על הפסוק "שבחי ירושלים את ה', הללי אלקיך ציון". לכאורה קשה: הרי ציון היא הפנימיות של ירושלים, ומדוע נזכר שם הוי' בקשר לירושלים, ושם אלקים בקשר לציון?

אך הענין דהנה כתיב ישמח ישראל בעושיו בני ציון יגילו במלכם ומבואר במ"א בד"ה שוש אשיש בהוי' ותגל נפשי באלקי דבחי גילה היינו

אך העניין הוא כך: כתוב "ישמח ישראל בעושיו, בני ציון יגילו במלכם". ובמקום אחר מבואר, במאמר הפותח "שוש אשיש בהוי' ותגל נפשי באלקי", שהבחינה של גילה היא

כמו שכתוב וגילו ברעדה כו' והיא בחינה גבוה יותר מהשמחה וכמ"ש ג"כ בד"ה וידעת היום

כמו שכתוב "וגילו ברעדה" וכו'; והיא בחינה נעלית יותר משמחה. וכך מבואר גם במאמר הפותח "וידעת היום",

כי התכללות האהבה והיראה מחמת הגילוי מבחי' והנורא אל עליון כו' וגם הגילה היא השמחה שבבחי' פנימיות הלב ועלמא דאתכסיא וכענין לוחות אחרונות שניתנו בחשאי.

שהכללת האהבה והיראה זו בזו באה בעקבות גילוי מבחינת "והנורא אל עליון" וכו'. וכן הגילה היא השמחה שבבחינת פנימיות הלב ובעולם הנסתר, וכענין הלוחות האחרונות שניתנו בחשאי.

3 והנה כדי שיומשך הגילוי מבחי' והנורא אל עליון בבחי' פנימית עד שיומשך מזה בחי' וגילו ברעדה זהו

ע"י גבורות וצמצומים דוקא ועמשי"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] סד"ה ויקח קרח בענין חוטי הציצית

והנה, כדי שהגילוי מבחינת "והנורא אל עליון" יימשך בפנימיות, עד שמתוך כך תימשך בחינת "וגילו ברעדה", הדבר נעשה דווקא באמצעות גבורות וצמצומים. ראו גם את מה שנכתב לעיל, בסוף המאמר הפותח במילים "ויקח קרח", בעניין חוטי הציצית.

וזהו תגל נפשי באלקי שהוא בחי' שם אלקים בחי' צמצום וגבורה ובאמת בחי' אלקים זה היינו כמ"ש

והיה הוי' לי לאלקים כמ"ש מזה בד"ה שובה ישראל גבי יוהכ"פ [יום הכפורים]

וזהו [פירוש] "תגל נפשי באלקי": זו בחינת שם אלקים, בחינת צמצום וגבורה. ואמנם, בחינת אלקים זו היא ככתוב: "והיה הוי' לי לאלקים", כפי שמוסבר על כך במאמר הפותח במילים "שובה ישראל", בעניין יום הכיפורים.

וזהו הללי אלקיך ציון וכדי להמשיך בחי' זו זהו ע"י בחי' משפט היינו להיות ביטול רצון וצמצום שיצמצם את עצמו להיות קדש את עצמך במותר לך כמ"ש בד"ה ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל כלעם

וזהו [פירוש] "הללי אלקיך ציון". כדי להמשיך בחינה זו, יש לפעול באמצעות בחינת משפט: כלומר, שיהיה ביטול הרצון וצמצום — שהאדם יצמצם את עצמו, כדי לקיים "קדש עצמך במותר לך", כפי שמוסבר במאמר הפותח במילים "ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל כלעם".

וזהו בחי' משפט שעושה האדם בנפשו שלא לימשך אחר המותרות וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] צדיקים יצר טוב שופטן.

וזו בחינת משפט שהאדם עושה בנפשו: שלא להימשך אחר המותרות. וכמאמר חז"ל: "צדיקים יצר טוב שופטן".

4 והיינו ג"כ ע"י עסק התורה שנקי משפט וזהו ציון במשפט תפדה שלהיות בחי' וני ציון יגילו וגילו ברעדה זהו ע"י בחינת משפט הנה"ל [הנוכח לעיל (a misprint of) הנה"ל] ועסק התורה

וזה נעשה גם באמצעות העיסוק בתורה, הנקראת משפט. וזהו [פירוש] "ציון במשפט תפדה": כדי שתהיה בחינת "ובני ציון יגילו", "וגילו ברעדה", הדבר נעשה באמצעות בחינת המשפט שהוזכרה לעיל, ובעיסוק בתורה,

כי אם אין חכמה אין יראה וכמ"ש בד"ה וידבר אלקים כו' אנכי כו' וגם כי המשפט לאלקים הוא להיות הללי אלקיך ציון וכנ"ל

כי "אם אין חכמה אין יראה", כפי שמוסבר במאמר המתחיל "וידבר אלקים" וכו', "אנכי" וכו'. וכן, "כי המשפט לאלקים הוא" — כדי שיהיה "הללי אלקיך ציון", כפי שהוזכר לעיל.

ועמ"ש בד"ה ה' לי בעוזרי שכדי להיות הקליטה בנפש האלקית הוא ע"י למען דעת עמי הארץ לשבור
תאות נפש הבהמית והגוף המסתירים ומונעים הקליטה בנה"א [בנפש האלקית]

ועיינו במה שכתוב במאמר המתחיל "ה' לי בעוזרי", שכדי שתהיה קליטה בנפש האלקית, הדבר נעשה באמצעות
"למען דעת עמי הארץ" – לשבור את התאוה של נפש הבהמית ושל הגוף, המסתירים ומונעים את הקליטה בנפש
האלקית,

שהיא בחינת ציון וכמ"ש בפ' צו סד"ה ענין שבעת ימי המלואים בענין פי' אמלאה החרבה
שהיא בחינת ציון; וכפי שמוסבר בפרשת צו, בסוף המאמר המתחיל "ענין שבעת ימי המלואים", בענין פירוש
"אמלאה החרבה".

וזהו ענין ציון במשפט דוקא תפדה וכמ"ש כמשפט הראשון ות"א [ותרגום אונקלוס] כהלכתא קדמייתא
דהיינו שהמשפט הוא להיות כל דבר על מכונו
וזהו ענין "ציון במשפט" דוקא "תפדה", וכמו שכתוב "כמשפט הראשון", ואונקלוס מתרגם "כהלכתא קדמייתא";
כלומר, משפט פירושו שכל דבר יהיה במקומו הראוי,

כמו שצריך להיות והיינו כמו שהיו העולמות על מכוונן קודם חטא עץ הדעת כו' וכמ"ש בירמיה (סי' ל'
י"ח) וארמון על משפטו י שב.

כפי שצריך להיות; כלומר, כפי שהעולמות היו במקומם הראוי לפני חטא עץ הדעת וכו'. וכמו שכתוב בירמיהו
(פרק 30:18): "וארמון על משפטו י שב".

ובחינת ושביה בצדקה היינו כללות המצות שנקראו צדקה כמ"ש וצדקה תהיה לנו כי נשמור כו'
ובחינת "ושביה בצדקה" פירושה כללות המצוות, הנקראות צדקה, כמו שכתוב: "וצדקה תהיה לנו כי נשמור" וכו'.

וגם כי מבחי' משפט נמשך להיות עושה צדקה וכמ"ש בד"ה אשירה לה' כי גאה גאה.
וכן, מבחינת המשפט נמשך שיהיה האדם עושה צדקה, כפי שמוסבר במאמר המתחיל "אשירה לה' כי גאה גאה".

וזהו ויהי דוד עושה משפט וצדקה שע"י נמשך בחי' שוש אשיר בהוי' ישמח ישראל בעושי וע"ש בד"ה
שוש אשיר:

וזהו [הפירוש של] "ודוד עשה משפט וצדקה": על ידי כך נמשכת בחינת "אשיר מאוד בהוי'", "ישראל ישמחו
בעושהם". ועיינו שם, במאמר המתחיל "אשיר מאוד".

5 והנה ענין זקף לה שני אריסין כנגדן בחיי רחמים אמר מרחמך הוי' היינו גילוי י"ג מדה"ר [מדות הרחמים]

המתגלים ביוהכ"פ [ביום הכפורים] וכמ"ש לקמן סד"ה

והנה, בעניין "העמיד לה שני אריסים כנגדן": הבחינה של רחמים, "אומר הוי', המרחם עלייך", היא גילוי י"ג מידות הרחמים, המתגלות ביום הכיפורים, כפי שיוסבר להלן, בסוף המאמר הפותח במילים

כי ההרים ימושו והוא נמשך ע"י בחי' משפט הנ"ל שעושה האדם בנפשו שכלן נאמר ביוהכ"פ [ביום הכפורים] ועניתם את נפשותיכם ועמשי"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בד"ה ראיתי

"כי ההרים ימושו". והן נמשכות באמצעות בחינת המשפט שהזכרה לעיל, שאדם עושה בנפשו; לכן נאמר על יום הכיפורים: "ועיניתם את נפשותיכם". ראו גם את מה שנכתב לעיל, במאמר הפותח במילים "ראיתי",

והנה מנורת זהב בענין הכתישה והביטוש שאדם עושה בעצמו שע"י ממשיך גילוי בחי' יג"מ [י"ג מדות] הרחמים כשמן הטוב כו' יורד על הזקן כו'

"והנה מנורת זהב", בעניין הכתישה והביטוש שאדם עושה בעצמו, שבאמצעותם הוא ממשיך את גילוי בחינת י"ג מידות הרחמים, "כשמן הטוב" וכו', "יורד על הזקן" וכו'.

ע"ש וגם ע"י התורה שנק' משפט ממשיכים י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] כמ"ש סד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו וכמ"ש ג"כ סד"ה אני לדודי בענין הרועה בשושנים הלכות.

ראו שם. וגם באמצעות התורה, הנקראת משפט, ממשיכים את י"ג מידות הרחמים, כפי שמוסבר בסוף המאמר הפותח במילים "אחרי הוי' אלקיכם תלכו", וכפי שמוסבר גם בסוף המאמר הפותח במילים "אני לדודי", בעניין "הרועה בשושנים": אלה שושנים הלכות.

אך ענין בחי' החסד דמשמע שהוא למעלה גם מבחי' הרחמים וכיון שהרחמים הם בחי' רחמים גדולים יג"מ [י"ג מדות] הרחמים א"כ מהו עוד ענין החסד.

אך מהי בחינת החסד, שמשמע שהיא למעלה אפילו מבחינת הרחמים? הרי הרחמים הם בחינת רחמים גדולים, י"ג מידות הרחמים; אם כן, מה מוסיפה בחינת החסד?

אך הענין דהנה לעיל מיניה דהאי קרא ציון במשפט תפדה לכו נא ונוכחה יאמר ה' אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו אם יאדימו כתולע כצמר יהיו.

אך העניין הוא שלפני הפסוק "ציון במשפט תפדה" נאמר: "לכו נא ונוכחה, יאמר הוי': אם יהיו חטאיכם כשנים, כשלג ילבינו; אם יאדימו כתולע, כצמר יהיו".

6 והנה ענין כשלג ילבינו זהו ענין לשון של זהרית שהיה מלבין ביוהכ"פ [ביום הכפורים] כמ"ש במשנה

ספ"ו דיומא ובפ"ט דשבת

והנה, ענינו של "כשלג ילבינו" הוא פתיל השני, שהיה מלבין ביום הכיפורים, כפי שנאמר במשנה בסוף פרק ו' ביומא ובפרק ט' בשבת.

והיינו ע"י המשכת יג"מ [י"ג מדות] הרחמים שע"ז נאמר ועתיק יומין יתיב לבושיה כתלג חיזור וכמ, ש מזה בד"ה כי ביום הזה יכפר.

היינו, באמצעות המשכת שלוש עשרה מידות הרחמים, שעליהן נאמר: "ועתיק יומין ישב, לכושו כשלג צח". וכפי שמתבאר על כך במאמר המתחיל "כי ביום הזה יכפר".

אך בחי' כצמר יהיו הוא בחי' עליונה יותר והוא מ"ש ושער רישיה כעמר נקא שבחי' שער רישיה הוא מבחי' עצמיות עד"מ ולמעלה מבחי' לבושיה

אבל הבחינה של "כצמר יהיו" היא בחינה נעלית יותר, והיא מה שנאמר: "ושער ראשו כעמר נקא". שכן הבחינה של "שער ראשו" היא, בדרך משל, מבחינת העצמיות, ולמעלה מבחינת "לבושו".

וזהו ענין החסד שלמעלה גם מבחי' יג"מ [י"ג מדות] הרחמים וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שבחי' שער רישיה עד"מ הן המשכות מבחי' פנימית חסד עליון שבבחי'

וזהו ענין החסד שלמעלה אפילו מבחינת שלוש עשרה מידות הרחמים. וכפי שמוסבר בעץ חיים, הבחינה של "שער ראשו" היא, בדרך משל, המשכות מבחינת פנימיות החסד העליון שבבחינת

א"ס ממש שאין בו שום תערובות דין כלל משא"כ בבחי' כתלג חיזור יש עדיין קצת תערובות דין ג"כ שהרי יוהכ"פ [יום הכפורים] נק' יום הדין והמשפט

אין סוף ממש, שאין בו שום תערובת דין כלל. לעומת זאת, בבחינת "כשלג צח" יש עדיין גם מעט תערובת דין, שהרי יום הכיפורים נקרא יום הדין והמשפט.

וגם ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] בענין הרחמים כל מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו הרי יש בזה בחי' דין בשגם כי הרחמים אינו אלא על מי שצר לו ועל העניים

וגם אמרו חז"ל בענין הרחמים: "כל מי שאין בו דעה, אסור לרחם עליו"; הרי שיש בכך בחינת דין. זאת ועוד, הרחמים הם רק על מי ששרוי בצרה ועל העניים,

אבל החסד הוא בין לעניים בין לעשירים וזהו ענין כצמר יהיו ועיקר התגלו בחי חסד עליון הזה הוא בחג הסוכות ארח קדימת עשיית [עשרת ימי תשובה]

אבל החסד ניתן לעניים ולעשירים כאחד. וזהו ענין "כצמר יהיו". עיקר גילוייה של בחינת חסד עליון זו הוא בחג הסוכות, לאחר שעשרת ימי תשובה קדמו [לו],

אלא שנאמר השבח הנותן שלג כצמר דהיינו שגם בבחי' שלג בחי' לבושיה יומשך ג"כ מבחי' כצמר שהוא בחי' עליונה יותר כנ"ל.

אלא שנאמר בשבח: "הנותן שלג כצמר". כלומר, שגם בבחינת השלג, בחינת "לבושו", תומשך בחינה מ"כצמר", שהיא בחינה נעלית יותר, כפי שנתבאר לעיל.

7 ועיין מה שכתוב מזה על פי שבת שבתון הוא לכם. ועיין מה שכתוב סד"ה האזינו השמים בענין סוכות ועיינו במה שנכתב על הפסוק "שבת שבתון הוא לכם". ועיינו במה שנכתב בסוף המאמר המתחיל "האזינו השמים", בענין סוכות,

שהוא בחי' אהיה כטל לישראל אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שלמעלה מאתעדל"ת [מאתערותא דלתתא] וי"ל [ויש לומר] שזהו ג"כ בחי' החסד כי חפץ חסד הוא.

שהיא בחינת "אהיה כטל לישראל" — אתערותא דלעילא, הגבוהה מאתערותא דלתתא. ויש לומר שגם זו בחינת חסד, שכן "חפץ חסד הוא".

8 והנה ב' בחי' אלו נמשכים על ידי משפט וצדקה כי עשיית [עשרת ימי תשובה] בחי' המלך המשפט וכנ"ל וסוכות בחינת צדקה כמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] סוף שער הסוכות בשם הרח"ו [הרבי חיים ויטאל].

והנה שתי בחינות אלו נמשכות באמצעות משפט וצדקה: עשרת ימי תשובה הם בחינת "המלך המשפט", כפי שהוזכר לעיל, וסוכות הוא בחינת צדקה, כפי שכתוב בפרי עץ חיים, בסוף שער הסוכות, בשם רבי חיים ויטאל.

ועמ"ש סד"ה וכל בניך בענין בצדקה תכונני. ובענין ציון במשפט תפדה י"ל [יש לומר] עוד על פי מה שכתוב סד"ה תורה צוה בענין שלעתיד יאמרו ליצחק כי אתה אבינו.

ועיינו במה שכתוב בסוף המאמר המתחיל "וכל בניך", בענין "בצדקה תכונני". ובענין "ציון במשפט תפדה" אפשר להסביר עוד על פי מה שכתוב בסוף המאמר המתחיל "תורה צוה", בענין שלעתיד לבוא יאמרו ליצחק: "כי אתה אבינו".

ברכות פי עקב ד"א ושמר לך כו' אברהם...

ובמ"ש בענין הנותן שלג שבשלג יש תוקף הלבנונית כו' ומ"ש במ"א בענין בגדי בד דכהן גדול ביוהכ"פ
[ביום הכפורים] ושביה בצדקה כנ"ל:

ועל פי מה שנתבאר בעניין "הנותן שלג", שבשלג יש תוקף של לובן וכו', וכן מה שנתבאר במקום אחר בעניין בגדי
הכד של הכהן הגדול ביום הכיפורים. ו"ושביה בצדקה" — כפי שהוזכר לעיל.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/devarim/2

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק